

Examenul național de bacalaureat 2021

Proba E. c)

Istorie

Varianta 2

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educador-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „În deceniile patru și cinci ale secolului al XIX-lea, diferitele societăți și organizații revoluționare din Moldova, Țara Românească și Transilvania au încercat să ofere soluții concrete rezolvării problemelor fundamentale ale națiunii române [...]. Treptat, s-a generalizat convingerea că singura cale de rezolvare a acestora [...] era tactica insurecțională, revoluționară. Prin circulația intelectualilor de o parte și de alta a Carpaților, problemele globale ale națiunii au intrat în conștiința publică. Ca urmare, în primăvara anului 1848, [...] elita românească era pregătită ideologic să declanșeze o acțiune generală de eliberare socială și națională. [...] Deși Revoluția de la 1848-1849 a fost o manifestare a întregii națiuni române, datorită condițiilor specifice din fiecare provincie ea nu a izbucnit simultan și nici nu a cunoscut [...] desfășurări identice.

Regimul personal al domnului Mihail Sturdza și vecinătatea Rusiei nu au favorizat declanșarea unei insurecții generale în Moldova. Revoluția a debutat la Iași în data de 27 martie 1848, printr-o adunare destul de modestă. [...] Documentul a fost intitulat *Petiția proclamațiune a boierilor și notabililor Moldovei*, un rol important în definitivarea lui având poetul Vasile Alecsandri.“

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Istoria României*)

B. „Spre deosebire de evenimentele din Moldova de la sfârșitul lunii martie, în Țara Românească s-a desfășurat o revoluție în înțelesul propriu al cuvântului, care avea să dureze un răstimp de trei luni, pe plan intern ea dovedindu-se victorioasă, numai intervenția armată străină ducând în cele din urmă la sfârșitul ei. [...] La 9 iunie 1848 revoluția se declanșează la Islaz [...], formându-se primul guvern revoluționar [...]. Se lansează aici principalul document [...] al revoluției, *Proclamația de la Islaz* [...].

Câteva importante prevederi vizau reorganizarea vieții de stat: instituirea unei domnii radical schimbate, cu «domn responsabil ales pe 5 ani din toate stările societății» [...], responsabilitatea miniștrilor, modernizarea administrației [...]. În domeniul drepturilor și libertăților cetățenești se prevedeau: desființarea rangurilor și privilegiilor; egalitatea de drepturi politice; egalitatea la plata impozitelor; desființarea cenzurii; dreptul la cuvânt și la întruniri [...]. O deosebită importanță avea [...] emanciparea țăranilor clăcași și împrăștierea lor cu pământ, cu despăgubire. Era [...] o prevedere care viza unele dintre problemele majore ale revoluției, problema agrară, de a cărei rezolvare depindea în mare măsură atragerea țăranimii în revoluție și, într-un fel, soarta revoluției.“

(N. Isar, *Istoria modernă a românilor: 1774/1784-1918*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți domnitorul precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la problema agrară. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că programul revoluționar conține prevederi referitoare la reorganizarea domniei. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice desfășurate de România în relațiile internaționale din deceniile opt-nouă ale secolului al XIX-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două acțiuni politice la care participă românii în anul 1918. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Pentru a marca venirea la putere a primului guvern comunist, la 6 martie 1948 a fost publicată Constituția Republicii Populare Române, aprobată în unanimitate de Adunarea Națională la 13 aprilie 1948. Ea prevedea că «întreaga putere în stat vine de la popor și aparține poporului», prin Marea Adunare și prin consiliile populare. Marea Adunare Națională era «organul suprem al autorității de stat», emitea legi, declara război și încheia pace. Prezidiul și Consiliul de Miniștri erau responsabile numai în fața Marii Adunări Naționale. [...]

Prima decizie majoră a Marii Adunări Naționale a fost naționalizarea industriei, transportului, asigurărilor și sistemului bancar la 11 iunie 1948. Având drept scop lipsirea opoziției politice de sprijin economic, dar mai ales concentrarea resurselor economice în mâinile Partidului Comunist Român, naționalizarea fusese pregătită din vreme. Încă de la preluarea controlului asupra Ministerului Industriilor, din decembrie 1945, prin intermediul comisiilor de refacere economică și al recensământului concentrării întreprinderilor, Partidul Comunist Român a ținut să aibă o imagine completă asupra economiei românești. Mai mult, încă de la 28 decembrie 1946, [...] Banca Națională a României a fost naționalizată, instaurându-se proprietatea și controlul direct al statului asupra tuturor instituțiilor naționale de credit. [...]

În august 1948 a venit și rândul învățământului. Toate școlile administrate de culte, precum și cele aflate în proprietatea statelor străine au fost închise [...]. Reforma radicală a instituțiilor de învățământ a însemnat și epurarea drastică a corpului profesoral, mai ales a celui universitar. Începând cu anul 1948, sute de intelectuali, mai cu seamă, specialiști ai științelor umaniste, au fost înlăturați din învățământ, pentru ca apoi să li se însceneze o serie de procese.”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți formațiunea politică precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați legea fundamentală a României și o prevedere a acesteia, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la învățământ. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la măsurile adoptate în domeniul economic, în perioada 1945-1948, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o practică politică utilizată în România între anii 1990-2000 are caracter democratic. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre spațiul românesc în Evul Mediu și la începuturile modernității, având în vedere:

- menționarea a două acțiuni prin care românii participă la relațiile internaționale din a doua jumătate a secolului al XIV-lea – prima jumătate a secolului al XV-lea;
- menționarea a două consecințe ale acțiunilor desfășurate de români în relațiile internaționale din a doua jumătate a secolului al XV-lea;
- precizarea unei instituții politice centrale din spațiul românesc extracarpatic și prezentarea unui fapt istoric la care participă românii în secolele al XVI-lea – al XVII-lea, în cadrul relațiilor internaționale;
- formularea unui punct de vedere referitor la o instituție politică centrală din spațiul românesc est-carpatic în secolul al XVIII-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, **elaborarea argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.